

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/227457,Rocznica-powstania-Brygady-Swietokrzyskiej-Narodowych-Sil-Zbrojnych.html>
27.02.2026, 17:51

Rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych.

Brygada Świętokrzyska Narodowych Sił Zbrojnych powstała 11 sierpnia 1944 r. Jej żołnierze walczyli o Niepodległość Rzeczypospolitej zarówno z okupantem niemieckim, jak i sowieckim, a także w akcjach mających na celu obronę ludności cywilnej przed zbrodniczą grabieżą band rabunkowych.

[Brygada Świętokrzyska Niepodległość](#)

11.08

Żołnierze Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych i grupa uwolnionych więźniarek z wyzwolonego 5 maja obozu w Holysowie (niem. Holleischen) - filii obozu koncentracyjnego KL Flossenbürg. Fot. AIPN

Oddziały Brygady współpracowały z oddziałami Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich i NSZ-AK biorącymi udział w akcji „Burza” oraz nawiązały kontakty z Komendami Okręgów AK: Radomsko-Kieleckiego, Łódzkiego i Krakowskiego, czyli na własnym terenie operacyjnym.

Jednym z najbardziej chwalebnych czynów żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej było wyzwolenie niemieckiego obozu koncentracyjnego dla kobiet w Holiszowie (filia KL Flossenbürg). W wyniku tej akcji uwolnionych zostało blisko tysiąc kobiet, w tym blisko 300 Żydówek z Polski, Francji, Jugosławii. Baraki, w których przebywały, zostały przez niemieckich oprawców oblane benzyną i tylko brawurowa akcja zbrojna żołnierzy Brygady ocaliła je przed spaleniem żywcem. Obok obozu w Holiszowie zlokalizowane były też liczne zakłady niemieckiego przemysłu zbrojeniowego. Pracowały w nich tysiące niewolników – robotników przymusowych, w tym Żydów. Oni również w wyniku tej akcji zostali uwolnieni.

Na przełomie kwietnia i maja 1945 r. Brygada wzięła udział w ciężkich walkach z Niemcami na

terenie Czech, działając wspólnie z żołnierzami 3. Armii gen. George S. Pattona. Żołnierze Brygady wspólnie z oddziałami USA m.in. wzięli do niewoli sztab XIII armii niemieckiej (w tym dwóch generałów). W dowód uznania i podkreślenia, że Brygada Świętokrzyska jest jednostką sojuszniczą, Amerykanie pozwolili jej żołnierzom i oficerom – jako jedynej jednostce polskiej – na noszenie oznak Armii USA.

Polecamy:

- [Rafał Sierchuła, Narodowe Siły Zbrojne \(1942-1946\)](#)
- [Anna Zechenter, „Jak Brygada Świętokrzyska NSZ ocaliła więźniarki niemieckiego obozu w Holiszowie”](#)
- [Dariusz Węgrzyn, „Andrzej Bujok Jędrak – jedyny, który przeżył”](#)
- [Artur Cieślík, „Brygada Świętokrzyska w KL Holleischen”](#)
- [Dariusz Węgrzyn, „Nie tylko Bartek. Powojenna konspiracja narodowa na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim”](#)
- [Rafał Sierchuła, „Narodowe Siły Zbrojne w Wielkopolsce”](#)
- [Rafał Sierchuła, „Egzekucja żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w Dreźnie”](#)
- [Roman Smolorz, „Brygada Świętokrzyska w Ratyzbonie” \(„Biuletyn IPN”, nr 10-11/2007\)](#)
- [Tomasz Kurpierz „Likwidacja zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych Henryka Flamego Bartka w 1946 roku – próba rekonstrukcji działań aparatu bezpieczeństwa” – Czesław Brzoza „Od Miechowa do Coburga. Brygada Świętokrzyska Narodowych Sił Zbrojnych w marszu na zachód” \(„Pamięć i Sprawiedliwość” nr 1\(5\)/2004\)](#)
- [Jan Żaryn, „Dramatyczny marsz, czyli Brygada Świętokrzyska od wewnątrz” \(„Biuletyn IPN”, nr 8-9/2002\)](#)

Publikacje:

- [Między młotem a swastyką](#)
- [Wykłęci 1944-1963. Żołnierze podziemia niepodległościowego w latach 1944-1963](#)
- [Polskie Oddziały Wartownicze przy armii amerykańskiej w latach 1945-1989.](#)
- [„Taniec na linie, nad przepaścią”. Organizacja Polska na wychodźstwie i jej łączność z krajem w latach 1945-1955](#)
- [Obóz narodowy w obliczu dwóch totalitaryzmów](#)
- [Dodatek historyczny: Niezłomni](#)
- [Dodatek historyczny: Brygada Świętokrzyska NSZ](#)

Audio/Wideo

- [Kulisy historii – Wywiad i kontrwywiad Narodowych Sił Zbrojnych](#)
- [Narodowe Siły Zbrojne 1942-1948](#)
- [Powracamy Po Swoich – Prof. Krzysztof Szwagrzyk o operacji „Lawina”](#)
- [Tajemnice bezpieki – Spory o Brygadę Świętokrzyską Narodowych Sił Zbrojnych – wczoraj i dziś](#)
- [Historia zza kulis – Wywiad i kontrwywiad Narodowych Sił Zbrojnych](#)
- [Armia Polska: konspiracja antykomunistyczna w Wielkopolsce w 1945 r.](#)
- [Warszawskie struktury konspiracji narodowej w latach 1939-1944](#)
- [Konferencja „Polacy w zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec w latach 1945-1949” – panel trzeci, „Polacy w mundurach”](#)
- [Historia dla Ciebie odc. 46 – Brygada Świętokrzyska Narodowych Sił Zbrojnych](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Niepodległość

Artykuł